

Az ifjúsági munka szakmai etikai kódexe

Eskü

Fogadom, hogy ifjúsági munkásként mindig a fiatalok érdekeinek elsőlegességét szem előtt tartva végzem a munkámat. Tudomásul veszem, hogy a fiatalokat támogató, etikus és minőségi ifjúsági munka nem szolgálhat önös érdekeket, és nem irányulhat a fiatalok megtevesztésére, befolyásolására vagy kihasználására. Vállalom, hogy szakmai tevékenységeim során tiszteletben tartom a fiatalok méltóságát, önállóságát, sokféleségét; és törekszem arra, hogy biztonságos, támogató és részvételre ösztönző környezetet teremtsék számukra. Elkötelezem magam amellett, hogy a fiatalokat érintő programok és tevékenységek tartalmát velük együtt, az ő véleményüket és szükségleteiket figyelembe véve alakítom ki, és szakmai döntéseimet átláthatóan, felelősségteljesen hozom meg. Fogadom, hogy tudásomat folyamatosan fejlesztem, szakmai határait ismerem, és munkám során a fiatalok jóllétét szem előtt tartva, az etikai kódexben foglalt elvekhez igazodom.

Bevezető

Az etikai kódex létrejötté egy szakmafejlesztési kezdeményezésnek köszönhető, amelyet a GYIÖT koordinált. A szervezet által felkért szakértők egy 2025-ben megvalósult műhelysorozat keretében dolgoztak azon, hogy az ifjúsági munka gyakorlatának elemzése útján meghatározzák a legégetőbb fejlesztési célokat.

E célok között szerepel az etikai kódex megalkotása is. Ehhez kapcsolódóan a 2025. évi Ifjúsági Munka Konferencián, a Budapesti Európai Ifjúsági Központban kiscsoportos formában tartottunk először műhelymunkát a kódex lehetséges tartalmáról. A műhelyen közel 120 fő vett részt, és a résztvevőktől visszajelzéseket gyűjtöttünk a kódex fő kereteivel, lehetséges tartalmával és társadalmi üzenetével kapcsolatban.

A szakmafejlesztési műhely a konferencián begyűjtött visszajelzések alapján 2026 februárjára elkészítette a szöveg első változatát, valamint megtervezte az etikai kódex szövegével kapcsolatos visszajelzések begyűjtését célzó kampány kereteit és segédanyagait.

A kezdeményezés keretében 2026 szeptemberéig többféle lehetőséget biztosítunk a szakma képviselői számára, hogy visszajelzéseket és javaslatokat fogalmazzanak meg. Ezt követően elkészül az etikai kódex véglegesnek szánt szövege, amelyet 2026 decemberében, az éves Ifjúsági Munka Konferencia keretében szeretnénk bemutatni a szakma képviselőinek, valamint kezdeményezni a kódex elfogadását.

Az etikai kódex három, koherens egészet alkotó fejezetből áll, amelyek a következők:

- I. Az ifjúsági munkás
- II. Az ifjúsági munkás és a fiatalok közötti kapcsolat
- III. Az ifjúsági munka társadalomhoz fűződő viszonya

A dokumentum érvényessége abban rejlik, hogy alulról építkezik, a megszövegezéséhez a szakmai közösség tagjai hozzájárultak ezért a kódexben lefektetett etikai elvek betartása is a közösség felelőssége kell, hogy maradjon. A kódexnek nem célja, hogy az ifjúsági munka minden egyes eshetőségére és helyzetére választ adjon, Az etikai kódex olyan kiindulópontként értelmezendő, amelynek alapelvei a gyakorlatban alkalmazva hozzájárulnak ahhoz, hogy a fiatalok és az ifjúsági munkások közötti kapcsolat biztonságos legyen, és minden érintett fél számára a tanulást, valamint a fejlődést szolgálja.

A kódex által használt fogalmak kibontása egy [fogalomgyűjteményben](#) található, amely azért szükséges, hogy az ifjúsági szakmát nem ismerő közösség számára is világos és egységes jelentése legyen mindannak, amit az ifjúsági munkás és fiatalok közötti szakmai kapcsolat során etikai szempontból fontos megvizsgálni.

Az ifjúsági munkás

1. Az ifjúsági munkás olyan szakember, aki képes önálló döntéseket hozni és azokért felelősséget vállalni. Szakmai kérdésekben meghozott döntéseit a fiatalok érdekeinek középpontba állításával alakítja ki.
2. Az ifjúsági munkás elfogadja, hogy szakmai tevékenysége a fiatalokért, valamint a fiatalok aktív közreműködésével valósul meg.
3. Az ifjúsági munkás szakmai tevékenységét különböző értékekre alapozza. Ezen értékek közvetítése során arra törekszik, hogy a fiatalok megismerjék azokat és saját élethelyzeteikhez kapcsolódva képesek legyenek alkalmazni őket a gyakorlatban.
4. Az ifjúsági munkás alapértékei a következők:
 - a. **Ágencia** - az ifjúsági munkás fontosnak tartja az egyéni cselekvőképesség megélését, és hisz abban, hogy ez - a fiatalokat is beleértve - hozzájárul az aktív állampolgári szerep kialakulásához.
 - b. **Részvétel** - az ifjúsági munkás a részvétel és a demokratikus működés értékeit fontosnak tartja, törekszik arra, hogy a fiatalokkal közösen valósítson meg szakmai tevékenységeket, és munkája során támogatja az aktív szerepvállalást és felelősségvállalást.
 - c. **Élményközpontúság** - szakmai tevékenységeiben arra törekszik, hogy a fiatalok saját élményeken keresztül szerezzenek tapasztalatokat, amelyek hozzájárulhatnak személyes fejlődésükhöz.
 - d. **Reflektivitás** - az ifjúsági munkás szakmai igényességének részeként rendszeresen átgondolja és értékeli saját tevékenységét, döntéseit és cselekvéseit, szem előtt tartva szakmai fejlődését és mentális jólétét.
 - e. **Befogadás és egyenlőség** - az ifjúsági munkás számára lényeges, hogy a részvétel iránt érdeklődő fiatalok számára biztosítottak legyenek az ifjúsági munkában való részvétel feltételei. Azok esetében, akik kevesebb lehetőséggel rendelkeznek, törekszik a hátrányok és akadályok mérséklésére.

- f. **Nyitottság** - az ifjúsági munkás érdeklődő, kíváncsi a fiatalok és a világ iránt, nyitott az együttműködésre, és tudatában van annak, hogy munkája a fiatalok aktív jelenléte és részvétele nélkül nem valósítható meg.
 - g. **Érzékenység** - az ifjúsági munkás figyelemmel van a fiatalok élethelyzetéből fakadó változásokra és az ezekhez kapcsolódó új szükségletekre.
 - h. **Rugalmasság és kreativitás** - az ifjúsági munkás elfogadja, hogy a helyzetek változhatnak, és felkészült arra, hogy váratlan, előre nem tervezett helyzetekhez is alkalmazkodjon.
5. Az ifjúsági munkás elfogadja, hogy szakmai munkája során olyan értékekkel is találkozhat, amelyekkel nem minden esetben tud teljes mértékben azonosulni, ennek ellenére tevékenységét törekszik értékteljesen, szakmai keretek között végezni.
 6. Az ifjúsági munka alapvetése, hogy szakmai tevékenységei során az emberi jogi és gyermekjogi keretrendszerekben meghatározott jogok mindenkit megilletnek, és a jogegyenlőség és méltányosság elvének érvényesülését támogatja.
 7. Az ifjúsági munkásnak tehát szakmai felelőssége van azokban a helyzetekben, amikor olyan értékekkel találkozik, amelyek sértik a mindenkit megillető emberi jogok érvényesülését.
 8. Az ifjúsági munkás etikai kötelezettségének tekinti annak felismerését, hogy szakmai munkájának eredményei és hatásai gyakran csak hosszabb távon jelentkeznek, és ennek megfelelően felelősséget vállal azért, hogy a folyamatok és hatások – torzítás és mesterséges eredménykénszer nélkül – a nyilvánosság számára megfelelő módon hozzáférhetővé váljanak.
 9. Az ifjúsági munkás elfogadja, hogy tudása nem végleges, és nyitott a folyamatos szakmai fejlődésre. Elismeri, hogy bizonyos ismeretek és kompetenciák szükségesek ahhoz, hogy munkáját megalapozottan végezze.
 10. Az ifjúsági munkás tisztában van azzal, hogy a fiatalokkal való együttműködés és a szakmai tevékenység egy tágabb társadalmi és intézményi rendszer részeként valósul meg.
 11. Az ifjúsági munkás saját mentális jóllétének megőrzésében fontosnak tartja az önismeret és a reziliencia fejlesztését, felismeri saját határait, és szükség esetén segítséget kér, különösen akkor, ha a kiégés jeleit észleli önmagán.
 12. Az ifjúsági munkás szakmai és etikai felelőssége, hogy a kiégés jeleinek felismerése esetén időben támogatást vagy segítséget kérjen.

Az ifjúsági munkás és a fiatal közötti kapcsolat

1. Az ifjúsági munkás szakmai tevékenységeit lehetőségeihez mérten úgy alakítja, hogy a fiatalok kezdeményező- és megvalósító szerephez juthassanak. Ennek érdekében figyelmet fordít arra, hogy a fiatalok számára adott legyen az ötleteik és kezdeményezéseik megfogalmazásának lehetősége, amelyhez szakmai támogatást biztosít.

2. Az ifjúsági munkás erőforrásainak figyelembevételével törekszik olyan lehetőségek megteremtésére, amelyek révén a fiatalok önkéntesen, saját elhatározásukból kapcsolódhatnak be az ifjúsági munka tevékenységeibe.
3. Az ifjúsági munkás és a fiatalok közötti kapcsolat bizalmon alapul, amelyben az ifjúsági munkás többféle szakmai szerepben (pl.: segítő, képviselő, kezdeményező stb.) lehet jelen.
4. Az ifjúsági munkás és a fiatalok közötti kapcsolat a kölcsönös tiszteleten és a kölcsönös tanulás lehetőségén alapul.
5. Az ifjúsági munkás szakmai tevékenységeit úgy tervezi és valósítja meg, hogy átgondolja, miként biztosítható a fiatal számára a biztonságos kapcsolódás, és törekszik arra, hogy a kapcsolat ne hordozzon ártó vagy bántó jelleget.
6. Az ifjúsági munkás szakmai szerepeiben arra törekszik, hogy fiatalok számára biztonságos környezetet alakítson ki. E biztonságos környezet erőszakmentes, ítélkezéstől mentes közeg, amelyben a fiatalok szabadon megélhetik érzéseiket és élményeiket. Olyan tér, ahol az alapvető emberi és gyermekjogok érvényesülnek, ahol a fiatalok önazonos módon elfogadást tapasztalhatnak, és ahol tudják, hogy nehéz helyzetekben bizalommal fordulhatnak az ifjúsági munkáshoz.
7. Amennyiben az ifjúsági munkás azt észleli, hogy a fiatal életében veszélyhelyzet áll fenn, a fiatal érdekeit és személyiségi jogait szem előtt tartva mérlegeli a lehetséges lépéseket, és úgy jár el, hogy beavatkozása – lehetőség szerint – a fiatal biztonságát és jóllétét erősítse, valamint ne súlyosbítsa a fiatal helyzetét.
8. Az ifjúsági munkás és fiatal közötti kapcsolat tehát egy szakmai értékekre alapozott kapcsolat, amelynek határain belül marad kapcsolatban az ifjúsági munkás a fiatallal.
9. Az ifjúsági munkás tudatában van annak, hogy szakmai kapcsolataiban személye és cselekedetei révén mintát közvetít a fiatalok számára.
10. Az ifjúsági munkás felismeri, hogy munkáját ott végzi, ahol a fiatalok elérhetők. Amennyiben a tevékenységekben a fiatalok részvétele vagy aktivitása csökken, nem a fiatalokat hibáztatja, hanem saját szakmai gyakorlatát vizsgálja felül, és átgondolja, milyen változtatások lehetnek indokoltak.

Az ifjúsági munka társadalomhoz fűződő viszonya

1. Az ifjúsági munka olyan társadalom- és emberképből indul ki, amelyben a fiatalok megélhetik fiatalságukat, lehetőségük van hibázni és ezekből tanulni, valamint amelyben a kizárólagos elvárások helyett olyan lehetőségek állnak rendelkezésre, amelyek támogatják kibontakozásukat és saját útjuk megtalálását.
2. Az ifjúsági munka olyan társadalmi működésben hisz, amelyben az egyéni magatartás részét képezi a kritikus gondolkodás és az aktív részvétel.
3. A szakma képviselői és érintettjei számára alapvető kiindulópont, hogy az ifjúsági munka elsődleges célja a fiatalok pozitív és egészséges fejlődésének támogatása, valamint annak elősegítése, hogy a fiatalok a társadalomban aktív szerepet vállaló felnőtté válhassanak.

4. Az ifjúsági munka hozzájárulhat egy igazságosabb, egyenlőbb és demokratikusabb társadalom kialakulásához azáltal, hogy tevékenységeit ezekre az értékekre alapozza, és nem csupán a kedvezőbb helyzetű fiatalokat megszólítva, illetve nem kizárólag felzárkóztató jelleggel, hanem minden fiatal számára hozzáférhető módon, a fiatalokkal együttműködve támogatja a kritikus gondolkodás és az aktív részvétel fejlődését.
5. Az ifjúsági munkás szakmai tevékenységét nem elszigetelten végzi, hanem együttműködik mind a szűkebb, mind a tágabb szakmai környezetével, beleértve munkatársait, társszakmákat, intézményeket és - szükség esetén - hatóságokat is.
6. Az ifjúsági munka eredményességével kapcsolatban fontos szempont, hogy a fiatalok fejlődése, valamint a fiatalságuk megélésének folyamata általában nem számszerűsíthető módon értelmezhető.
7. Az eredményesség minőségi szempontjainak meghatározása etikai kérdés is, ezért indokolt több társadalmi szereplő és intézmény bevonása annak érdekében, hogy az ifjúsági munka ne részérdekeket, hanem társadalmilag releváns és igazságos célokat szolgáljon.
8. Az ifjúsági munka a társadalom különböző rendszerei – a család, a közösségek, valamint a társadalmi és intézményi struktúrák – között helyezkedik el, és aktívan közvetíti azt az értéket, hogy a fiatalokat önálló, méltósággal rendelkező és cselekvőképes társadalmi szereplőkként ismeri el.
9. Az ifjúsági munka olyan társadalmi működésben hisz, amelyben az egyéni magatartás részét képezi a kritikus gondolkodás és az aktív részvétel.

Az etikai kódex közös referenciakeretet nyújt az ifjúsági munkában tevékenykedő szakemberek és önkéntesek számára szakmai feladataik és tevékenységeik értelmezéséhez. Rendszerezi azokat az értékeket, szerepeket és etikai szempontból releváns helyzeteket, amelyek hozzájárulnak a fiatalokkal kialakuló biztonságos kapcsolatok és terek megteremtéséhez, valamint támogatást ad a dilemmát jelentő szakmai helyzetekben alkalmazható alapelvek és attitűdök felismeréséhez. A kódex e kérdéseket három fejezetben tárgyalja: az ifjúsági munkás szakmai szerepéről, az ifjúsági munkás és a fiatalok közötti kapcsolatról, valamint az ifjúsági munka társadalomhoz fűződő viszonyáról.